

Nr. 26. 7. apr. 2010

Levetiden stiger, men førtidspensionisterne bliver yngre og yngre, side 1

Merledighed blandt over 55-årige væk, side 3

Dansk integration i europæisk top, side 4

Levetiden stiger, men førtidspensionisterne bliver yngre og yngre

Mens befolkningens levealder bliver ved med at stige, bliver de nye førtidspensionister yngre og yngre. Udviklingen har store menneskelige og samfundsøkonomiske konsekvenser, siger professor Jon Kvist fra Syddansk Universitet.

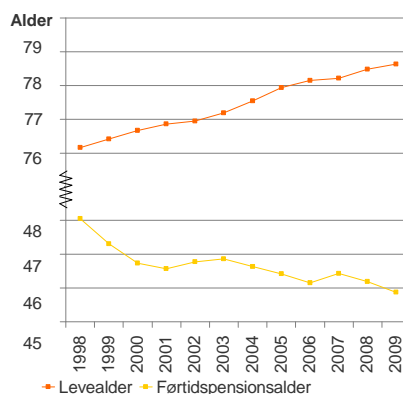
I 2009 kunne en nyfødt forvente at blive knap 79 år. Det er næsten tre år mere end en nyfødt i 1998. Den forventede levealder er altså steget med knap tre år siden 1998.

Stigninger i levetiden er en af årsagerne til, at man med velfærdsaftalen i 2006 besluttede gradvist at hæve efterløns- og folkepensionsalder. I fremtiden vil aldersgrænserne følge levealderen. Det betyder, at de fleste skal blive længere på arbejdsmarkedet.

De seneste ti års udvikling har imidlertid været lige omvendt for de mennesker, der får tilkendt førtidspension.

Siden 1998 er gennemsnitsalderen for nye førtidspensionister faldet med mere end to år, fra godt 48 år til knap 46 år. Afstanden mellem førtidspensionsalder og levealder er dermed steget med omkring fem år siden 1998.

Middelleveetid og gennemsnitsalder ved nytilkendelse af førtidspension

Note: Ansøgningsalder er sat lig tilkendelsesalder for førtidspension. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i kommunerne var 2,1 måned i 2008. 2009-tallet er baseret på årets 4 kvartaler. Det endelige årstal kan blive justeret marginalt. Middellevealderen er beregnet som gennemsnittet af middellevealderen for mænd og kvinder. Kilde: Danmarks Statistik og Den Sociale Ankestyrelse.

Jon Kvist, der er professor ved Syddansk Universitet, forsker blandt andet i social sikring. Han ser store menneskelige og samfundsøkonomiske omkostninger ved den faldende tilkendelsesalder for førtidspension.

”Det er trist for de mennesker, der ender tidligt på førtidspension, fordi de skal gå passive en stor del af deres liv – og det ønsker langt de færreste. Samtidig er det meget dyrt for samfundet,” siger han.

Ifølge Jon Kvist bør ændrede sygdomsmønstre føre til, at man genovervejer reglerne for førtidspension.

"Tidligere var førtidspensionen noget, der blev givet til fysisk nedslidte tæt på pensionsalderen – altså personer med meget lille chance for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Derfor gav det god mening, at førtidspension altid var en permanent ydelse," siger han.

I dag skyldes flere og flere førtidspensioner psykiske lidelser, og mange pensioner tilkendes til helt unge mennesker. Derfor mener Jon Kvist, at situationen er en anden:

"Det er på ingen måde udelukket, at en 25-årig med depression kan komme tilbage på arbejdsmarkedet. Derfor bør man overveje, om førtidspensionen fremover skal være permanent for de unge," siger han.

Merledighed blandt over 55-årige væk

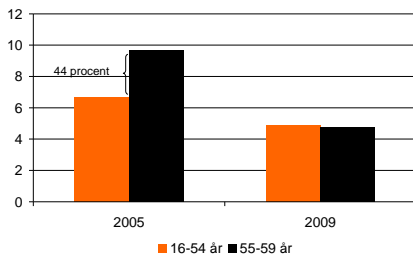
Historisk set er de over 55-årige mere ledige end andre aldersgrupper på arbejdsmarkedet. Men i 2009 er gruppens merledighed forsvundet. Det viser nye tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen.

De 55 til 59-årige har tradition for at være mere ledige end andre aldersgrupper på arbejdsmarkedet. Men i 2009 har gruppen faktisk været mindre ledig end andre grupper.

I 2005 var de 55 til 59-årige 44 procent mere ledige end de 16 til 54-årige.

I 2009 tegnede sig et markant anderledes billede. De 55 til 59-årige var faktisk mindre ledige end yngre grupper på arbejdsmarkedet.

Ledighedsprocent fordelt på aldersgrupper, 2005 og 2009

Note: Figuren viser antallet af ledige (inklusive aktiverede) for hhv. 16-54-årige og 55-59-årige i forhold til arbejdsstyrken i samme aldersgruppe. Arbejdsstyrken i 2008 er anvendt til beregningen af ledighedsprocenten i 2009.
Kilde: Jobindsats.dk og Arbejdsmarkedsstyrelsens beregninger.

Ifølge direktør i Ældre Sagen, Bjarne Hastrup skal forklaringen på udviklingen først og fremmest findes i det store fokus på

manglende arbejdskraft under højkonjunktoren.

”Under de gode konjunkturer blev der sat ekstra fokus på, at dansk økonomis bæredygtighed i høj grad afhang af de ældres deltagelse på arbejdsmarkedet. Derudover begyndte virksomhederne at gøre en ekstra indsats for at holde på dygtige medarbejdere af frygt for ikke at kunne få nye kvalificerede medarbejdere,” siger han.

Han tilføjer, at han er meget glædeligt overrasket over, at finanskrisen ikke har haft den negative virkning på de ældre grupper, som han havde frygtet.

”Det er første gang i nyere dansk, økonomisk historie, at der ved en konjunkturvending er blevet afskediget uden skelen til alder. Normalt er de ældre blevet fyret først, men det er heldigvis ikke sket denne gang,” siger Bjarne Hastrup.

Ny generation

Bjarne Hastrup mener også, at en del af forklaringen på udviklingen skal findes hos de ældre selv.

”Hver eneste generation bliver bedre og bedre uddannet. Dermed er de ældre i dag mere fleksible og forandringsparate, hvilket virksomhederne i høj grad efterspørger. Dem, der i dag er mellem 55 og 59 år, er desuden den første generation, der er vokset op med IT. Det er helt essentielt med IT-kendskab for at overleve på arbejdsmarkedet,” siger han.

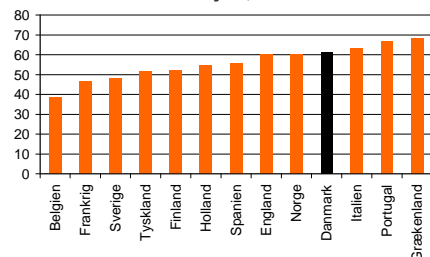
Dansk integration i europæisk top

Trods økonomisk krise placerer Danmarks integration af indvandrere på arbejdsmarkedet sig i europæisk top. Det viser nye tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Danmark indtager en fjerdeplads blandt de europæiske lande, vi normalt sammenligner os med, når det gælder andelen af indvandrere på arbejdsmarkedet.

61 procent af indvandrerne var i arbejde i 2009. Dermed er Danmark kun overgået af Italien, Portugal og Grækenland, hvor mellem 63 og 68 procent af gruppen var i job.

Andel indvandrere i job, 2009

Note: Figuren viser beskæftigelsesfrekvensen for indvandrere i 2009 til og med 3. kvartal. Opgørelsen er ikke fuldt ud sammenlignelig med beskæftigelsestal fra Danmarks Statistik, da Eurostats opgørelse er baseret på en spørgeskemaundersøgelse. Gruppen af indvandrere dækker over personer, som har statsborgerskab udenfor EU27. Udover ikke-vestlige indvandrere indeholder gruppen personer fra Norge, Schweiz, Canada, USA, Australien og New Zealand.

Kilde: Eurostat og Arbejdsmarkedsstyrelsens beregninger.

Tallene overrasker ikke virksomheds- og integrationskonsulent Hans Lassen, der de sidste 13 år har været direktør for et konsulentfirma, der arbejder med området.

”Det sidste årti har et hav af indikatorer peget på, at det i høj grad gik i den rigtige retning med indvandrerne på arbejdsmarkedet. Så det er ikke underligt, at vi nu ligger i europæisk top,” siger han.

Positiv spiral

Hans Lassen peger på, at nøglen til den positive udvikling skal findes i den højkonjunktur, som Danmark oplevede inden konjunkturuomslaget.

”Under højkonjunktoren har virksomhederne haft brug for arbejdskraft og ladet spørgsmålet om etnicitet træde i baggrunden. Samtidig har indvandrerne udgjort en reserve af kvalificeret arbejdskraft, der var yderst motiveret for at komme i job. Det har sat gang i en positiv spiral, hvor virksomhederne har fået bedre og bedre erfaring med indvandrerne og ansat flere og flere af dem,” siger han.

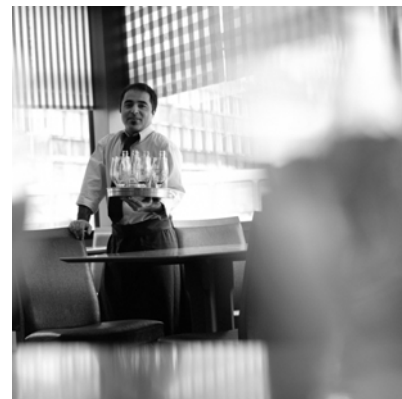
Udover højkonjunktoren peger Hans Lassen også på, at beskæftigelsesindsatsen har bidraget til at bringe flere indvandrere i job.

”I Danmark er beskæftigelsesindsatsen blevet meget mere effektiv i forhold til at få indvandrere i job. Værktøjskassen er blevet top tunet med for eksempel mentorordninger, og indsatsen er blevet mere virksomhedsrettet. Og dem, der arbejder med at få indvandrere i job, er simpelthen blevet bedre til deres arbejde,” siger Hans Lassen.

Danmark trodser krisen

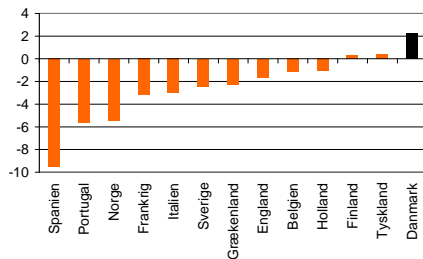
Danmark placerer sig også helt i top, når man ser på udviklingen i andelen af indvandrere på arbejdsmarkedet fra 2008 til 2009.

Trods den økonomiske krise er Danmark det land, der har haft den mest positive udvikling blandt de lande, vi normalt sammenligner os med. Og det eneste land

– sammen med Tyskland og Finland – som har formået at øge andelen.

Udvikling i andel indvandrere i job, 2008-2009

Kilde: Eurostat og Arbejdsmarkedsstyrelsens beregninger.

Ifølge Hans Lassen afspejler det, at indvandrerne klarer sig rigtig godt gennem

krisen, fordi virksomhederne nu virkelig har fået øjnene op for deres kompetencer.

”Trods den økonomiske krise er der stadigvæk stor personaleomsætning. Arbejdsmarkedet er langt fra fastfrosset, som medierne ellers godt kan give indtryk af. Personaleomsætningen gør, at stadig flere indvandrere kommer i job. Samtidig er det ikke den gruppe, som bliver fyret ved nedskæringer. Simpelthen fordi virksomhederne har rigtig gode erfaringer med den type arbejdskraft,” siger Hans Lassen.